

Sygn. akt IV U 522/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Zalasinski

Protokolant	st. sekr. sądowy Marta Żuk
-------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania L. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

z dnia 19 czerwca 2015 r. (Nr (...))

w sprawie L. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 522/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 czerwca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., działając na podstawie art. 138 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zobowiązał L. L. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1.04.2015r. do 30.04.2015r. w kwocie 963,38 zł z tytułu emerytury przysługującej M. M..

Odwołanie od w/w decyzji złożył L. L., wskazując, że ZUS niesłusznie i bezzasadnie obciążył go kwotą 963,38 zł, gdyż nie otrzymał żadnego świadczenia (odwołanie, k. 1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazano, że zobowiązał L. L. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia po zmarłej w dniu 23 marca 2015r. M. M.. Odwołujący się nie należy do kręgu osób, o których mowa w art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, a co za tym idzie nie ma prawa do świadczenia niezrealizowanego. Zwrócono uwagę, że świadczenie było przekazywane na konto bankowe w (...) S.A. Ponieważ M. M. zmarła w dniu 23 marca 2015r. renta za miesiąc kwiecień, wypłacana do 5 dnia miesiąca, przekazana została na konto bankowe. Organ rentowy zwrócił się do banku prowadzącego konto zmarłej o zwrot renty za miesiąc kwiecień 2015r., który w odpowiedzi wskazał, że konto, na jakie wpływała renta zmarłej jest kontem wspólnym i bank nie może dokonać zwrotu tego świadczenia. Poinformowano również, że współwłaścicielem konta jest L. L.. Wobec tego organ rentowy zobowiązał odwołującego się do zwrotu, przekazanej na wspólne konto, renty za miesiąc kwiecień 2015r.

Tylko on jako współwłaściciel konta mógł bowiem tę rentę pobrać. W tak ustalonym stanie faktycznym brak było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 3 akt sprawy).

W piśmie procesowym z dnia 16 listopada 2016r. L. L. popierał w całości złożone odwołanie, podnosząc, że nigdy nie pobierał świadczenia, jakiego dochodzi od niego organ rentowy, który nie udowodnił, że odwołujący się wypłacił jakiegokolwiek pieniądze. Wyjaśnił, że był upoważniony do konta, ale po śmierci M. M. nigdy z niego nie korzystał. Powołał się również na art. 136b w/w ustawy emerytalnej, podnosząc, że jako opiekun faktyczny M. M. był przez nią upoważniony do reprezentowania jej w Bankach, Spółdzielni Mieszkaniowej, na Poczcie, w Szpitalach, Ośrodkach (...) i na Policji. Wskazał, że opiekował się nią, a nadto został przez nią powołany do dziedziczenia na podstawie testamentu. Wobec powyższego wniósł o uwzględnienie odwołania w całości (pismo procesowe, k. 29-30 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

M. M. do dnia 30 czerwca 2007r. była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy, zaś od dnia 30 czerwca 2007r., tj. od osiągnięcia przez nią wieku emerytalnego, uzyskała prawo do emerytury. Świadczenie to było przekazywane na jej rachunek bankowy do 5 dnia każdego miesiąca (decyzja z dnia 5.06.2007r., k. 57 akt organu rentowego).

M. M. zmarła w dniu 23 marca 2015r. Informację o śmierci osoby uprawnionej do świadczenia organ rentowy uzyskał w dniu 10 kwietnia 2015r. (odpis skrócony aktu zgonu, k. 65 akt organu rentowego).

Świadczenie emerytalne M. M. za miesiąc kwiecień 2015r. w kwocie 963,38 zł zostało przekazane na dotychczasowy rachunek bankowy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zwrócił się do Banku (...) S.A. Centrum Operacji Detalicznych w P., prowadzącego rachunek M. M., o zwrot powyższej kwoty stanowiącej świadczenie nienależne. W odpowiedzi Bank poinformował organ rentowy, że M. M. była współposiadaczem rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, na który wpłynęło świadczenie, jednocześnie wskazując, że w systemie jako współwłaściciel tego rachunku figuruje L. L. (pismo Banku, k. 67 akt organu rentowego; wezwanie do zwrotu, k. 68 akt organu rentowego; informacja o nienależnie pobranych świadczeniach, k. 72 akt organu rentowego).

Pismem z dnia 4 maja 2015r. ZUS zobowiązał L. L. do wpłaty niesłusznie pobranego świadczenia w kwocie 963,38 zł po zmarłej M. M. za miesiąc 04/2015r., tj. za następny miesiąc po jej zgonie, gdyż z dniem śmierci w dniu 23 marca 2015r. ustало prawo do świadczeń (pismo z 4.05.2015r., k. 69 akt organu rentowego). L. L. nie dokonał zwrotu wskazanych należności (okoliczność bezsporna).

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 czerwca 2015r. organ rentowy zobowiązał L. L. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia po zmarłej w dniu 23 marca 2015r. M. M. w kwocie 963,38 zł (decyzja z dnia 19.06.2015r., k. 74 akt organu rentowego).

Powyższy stan faktyczny, ustalony na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, był w całości bezsporny pomiędzy stronami.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie L. L. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 101 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887) prawo do świadczeń ustaje ze śmiercią osoby uprawnionej. Przepis art. 136a ust. 2 w/w ustawy stanowi, że w razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista.

W niniejszej sprawie bezsporne było, że M. M., uprawniona do świadczenia emerytalnego, zmarła w dniu 23 marca 2015r. i z tym dniem ustало prawo do świadczeń. Organ rentowy dokonywał wypłaty świadczeń na rachunek bankowy uprawnionej do 5 dnia każdego miesiąca. Z uwagi, że informację o śmierci M. M. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

uzyskał w dniu 10 kwietnia 2015r., to należność za miesiąc kwiecień 2015r. została już przekazana na jej rachunek bankowy. Niewątpliwie – wobec treści powołanych przepisów i okoliczności, że uprawniona zmarła 23 marca 2015r. – świadczenie za miesiąc kwiecień 2015r. w kwocie 963,38 zł należy uznać za świadczenie nienależnie pobrane w myśl art. 138 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy, gdyż zostało ono wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń. Należność za kwiecień 2015r. jest świadczeniem nienależnym, ponieważ zostało wypłacone za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpił zgon M. M..

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, działając na podstawie art. 138a w/w ustawy, zwrócił się do Banku (...) S.A., prowadzącego rachunek M. M., o zwrot kwoty świadczeń w wymiarze 963,38 zł przekazanej na jej rachunek za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, tj. za miesiąc 04/2015. Bank odmówił dokonania zwrotu, jednocześnie informując, że rachunek, na który wpłynęło świadczenie, jest rachunkiem wspólnym M. M. i L. L.. Niewątpliwie zatem nie można podzielić poglądu odwołującego się, iż był tylko pełnomocnikiem upoważnionym do korzystania z rachunku bankowego za życia M. M., bowiem z treści pisma (...) Banku (...) S.A. wprost wynika, że jest on współwłaścicielem tego rachunku. Co więcej L. L., składając wyjaśnienia na rozprawie, potwierdził, że jest współwłaścicielem tego konta (k. 35 akt sprawy). Nie budzi wątpliwości, że L. L. jako współwłaściciel może nadal dysponować środkami zgromadzonymi na tym rachunku bankowym i jest władny dokonać zwrotu dochodzonych przez ZUS należności. Sama okoliczność, że nie korzysta on z tego rachunku i nie wie, czy sporne należności na nie wpłynęły, nie uwalnia go od obowiązku dokonania zwrotu należności po zmarłej M. M. za miesiąc kwiecień 2015r. jako świadczenia nienależnego. Zgodnie z art. 138 ust. 3 w/w ustawy za nienależnie pobrane świadczenia uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu. Co więcej ani organ rentowy ani Sąd nie kwestionują okoliczności, że L. L. jako opiekun faktyczny M. M. mógł zostać przez nią upoważniony do zarządu majątkiem, reprezentowania jej, odbioru i kwitowania dokumentów, korespondencji, przesyłek i należności. Niemniej jednak powołany przez niego przepis art. 136b ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - który przewiduje, że do czasu ustanowienia dla osoby uprawnionej opiekuna prawnego świadczenia mogą być wypłacane osobie sprawującej faktyczną opiekę nad emerytem lub rencistą na podstawie oświadczenia o sprawowaniu tej opieki potwierdzonego przez organ posiadający informacje dotyczące sprawowania takiej opieki - znajduje zastosowanie za życia podopiecznego uprawnionego do świadczenia, w sytuacji gdy dana osoba faktycznie opiekuje się emerytem lub rencistą. Po śmierci uprawnionej powyższy przepis nie znajduje zastosowania, gdyż prawo do świadczeń ustało wraz z jej śmiercią, a wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista.

Reasumując wobec śmierci M. M. w dniu 23 marca 2015r. świadczenie wypłacone przez organ rentowy za miesiąc kwiecień 2015r. w kwocie 963,38 zł jest świadczeniem nienależnym i podlega zwrotowi. Świadczenie to zostało przekazane na rachunek wspólny, którego współwłaścicielem jest L. L.. Niewątpliwie zatem może on nadal dysponować środkami pieniężnymi zgromadzonymi na tym koncie i dokonać zwrotu świadczenia po zmarłej M. M. za miesiąc kwiecień 2015r., chociażby poprzez wykonanie stosownego polecenia przelewu żądanej kwoty na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie podlegało oddaleniu.